

Ranua 29, 79–81, 94, 97, 110 ja 111

- Ranuan ns. järvialueen kaavaan liittyvä kohdetarkastus 10-11.6.2009

FL Hannu Kotivuori
Lapin maakuntamuseo
Pohjoisranta 4
96200 Rovaniemi
hannu.kotivuori@rovaniemi.fi

Johdanto

Pöyry Environment Oy toteuttaa Ranuan ns. järviolueella (Luiminkajärvi, Kuhajärvi, Kuhan Takajärvi, Kuusijärvi, Petäjajärvi, Iso Kuukasjärvi, pieni Kuukasjärvi) kunnan toimeksiannosta kaavoitustöitä (liite 1). Vanhempi suunnittelija Eline Saine (elina.saine@poyry.com) vastaa mm. arkeologisten kohteiden merkitsemisestä kaavaan. Kaavaluonnos on tarkoitettu asetettavaksi esille 15.6.2009, jonka johdosta Lapin maakuntamuseo teki 10–11.6.2009 erityisesti alueen tunnettuja kohteita koskevan tarkastuskäynnin alueelle. Veneen puuttuessa erityisesti saarissa olevat kohteet jäivät kuitenkin tarkastamatta.

Aikaisempi kuntakohtainen inventointi alueella tehtiin Lapin maakuntamuseon arkeologi Hannu Kotivuoren toimesta kesällä 1990 (ks. Rovaniemen seudun kiinteät muinaisjäännökset. Lapin seutukaavaliiton julkaisu n:o 122/1992:119–137). Ranuan inventointikertomus toimitettiin mm. kaavoituksessa huomioitavaksi kuntaan, joka kustansi arkeologin matkakulut. Sitä varhemmin tunnettiin ainoastaan Luiminkajärven Pihlajaharjun muinaisasuinpaikka seurakunnan leirikeskuksen alueelta (Ranua 29, tark. M. Torvinen 1984). Nähtävästi vain tämän kohteen suhteen on museoviranomainen (Museovirasto 1996) päässyt puuttumaan rakennustoimintaan.

Nyt suoritettussa tarkastuksessa ei pyritty löytämään uusia kohteita, mutta kahdessa paikassa todettiin muinaisjäännöksiksi arvioitavat kuoppajänteet, jotka saivat kohdenumerot Ranua 110 Iso Kuukasjärvi Puukkoaho ja Ranua 111 Kuha Kirppakenttä. Nämä tulee lisätä kaavaan muinaisjäännöksinä.

Tarkastus osoitti, ettei Ranuan kunnan kaavoitus- ja rakennusvalvonta ole tällä alueella huomionut muinaisjäännöksiä millään tavoin. Käytännössä kaikkiin nyt tarkastettuihin tunnettuihin kohteisiin on kohdistunut rakentamista, joka olisi edellyttänyt muinaismuistolain (295/63) mukaisia toimenpiteitä. Esimerkiksi kohde Ranua 79 on tuhoutunut pahoin vasta hiljattain, kun sen päälle on rakennettu vielä keskeneräinen omakotitalo.

Rovaniemellä 12. kesäkuuta 2009

Hannu Kotivuori
FL, intendentti
Lapin maakuntamuseo

Ulla 5.12.2009

Tarkastetut kohteet

1. Ranua 29 Luiminkajärvi Pihlajajarju 687010059

Pihlajajarjun seurakunnan uudisrakennuksen osalta Museovirasto antoi rakentajille ohjeita keväällä 1996 mm. suunnitellun grillikatoksen siirtämiseksi toiseen kohtaan. Uusi opetus- ja ruokailutila on saanut ilmeisesti kunnallisteknisiä lisäyksiä, sillä viemäri-, vesijohto- tai kaapelioja kulkee läpi 1990 todetun keskusliedellisen kodansijan. matalaa vallia on kulmasta vielä hieman jäljellä. Rakenteen itäpuolella on tupasijan vallia ja nurkkalieden jäännös, joka puuttuu aikaisemman inventoinnin kartalta. Päärakennuksen länsipuolelle on tehty autopaikoitustila ja pihalle kivilaatoista kulkutietä. Mahdollinen pyyntikuoppa on samalla tuhoutunut. Entisen lentopallokentän kohdalle on tehty penkereelle lautaistuinrivistöjä. Kaakkoisrinteeseen on raivattu uusi lentopallokenttä ja niemen ranta-tasanteelle tehty mahdollisesti 1996 kaavapiirroksessa esitelty grillikota. Alueen keskiosassa on useita luonnonkivistä aseteltuja kivijalkoja, joista osa voi olla hyvinkin iäkkäitä. Kohde on kaikkineen Ranuan merkittävimpiä muinaisjäännöksiä.

2. Ranua 79 Petäjajärvi Hietala a/b 687010079

Petäjajärven Hietaperän kaakkoispuolella ollut pyyntikuopparyhmä (a) on vast'iaan tuhoutunut alarinteen osalta, kun päälle on tehty omakotitalo, pengerreretty hiekkaista kangasrinnettä ja tasoitettu pihaa. Ainoastaan itäisin kuoppa oli hyvin säilynyt vaikkakin se oli täytetty oksilla. Kohdasta a noin 150 m itäkaakkoon ovat kaksi pyyntikuoppaa hiekkakuopan pohjoisreunassa ovat jääneet todennäköisesti kunnallisen rakentamisen jalkoihin. Paikalla on mm. kota, puuvarasto, wc, leikkikenttä, vasta raivattu lentopallokenttä sekä kenties kunnallista jätteenkeruuaineistoa. Pyyntikuopat ovat leikkivälineiden lomassa osin täytettyinä.

3. Ranua 80 Petäjajärvi Särkiniemi 687010080

Petäjajärven länsirannalla tehtiin 1990 vähäisiä havaintoja kivikautisesta oleskelusta. Nykyisellä mökkipihalla ei ollut nyt mitään asuinpaikkamerkkejä esillä. Pihaan oli tehty kotarakennus ja sen edusta sorastettu. Pohjoispuolelle oli rakennettu uusia mökkejä. lähimmän mökin lounaispuolella on rinteessä painanne, joka saattaa olla jälki muinaisasutuksesta.

4. Ranua 81 Luiminkajärvi Tousanniemi 687010081

Luiminkajärven Toussanniemessä muutokset olivat edellisiä vähäisempiä. Ajotiellä, heti suurelta sorakuopalta länsiluoteeseen tultaessa on kvartsiainesta. Noukittujen löydösten muassa oli hiekkakivisen hioimen kappale. Niemen kärjellä oleva mökki vaikutti uudelta tai uusitulta. Rantatörmälle oli tehty kaivo tms. Niemen koillispuolen mökkialueelle oli tehty lisärakennuksia sorastusta jne.

5. Ranua 94 Luiminkajärvi Säaskivaara 687010084

Luiminkajärven kaakkoispuolella olevien kahden pyyntikuopan läheisyyteen on tehty mökki ja puskettu ajotie. alempana rinteessä oleva pyyntikuoppa on jo vuosia sitten joutunut metsän uudistuksen yhteydessä aurasalaan. Se on kuitenkin säilynyt varsin selkeästi erottuvana. Ylempänä oleva pyyntikuoppa on säilytetty uudemman metsänkäsitteilyn tultua alueelle, sillä valistunut metsäammattilainen otti asiasta taannoin yhteyttä Lapin maakuntamuseoon.

6. Ranua 97 Petäjajärvi Takkisenniemi 687010087

Petäjajärven pohjoispäässä on Takkisenkankaan eteläreunassa sekä pyyntikuoppia että oletettavasti vielä paljon säilynyttä ja löytörikasta kivikautista asuinkerrostumaa. Korkea vanha rantapenger on jäänyt kasvillisuuden valtaan järven vedenpintatason laskun ja ranta-alan pensastumisen seurauksena. Mökkejä on laajennettu tai parhaillaan uudisrakennetaan, alueelle on tehty saunoja ja muita uudisrakenteita sekä nähtävästi ajettu länsipäähän tasoitemaita.

7. Ranua 110 Iso Kuukasjärvi Puukkoaho

Pyyntikuoppa, II
Pk. 3523 12 Kuukasjärvi
x = 7306 08, y = 3492 87, z = n. 165

*maahdoll. ny.
1000014795*

Ison Kuukasjärven pohjoispään tuntumassa, järveä kiertävän tien luoteispuolen kankaalla, on yksi noin 4 m laaja ja noin 70 cm syvä pyyntikuoppa. Kuoppa on yksittäinen ja siltä osin määritykseltään epävarma. Vallia on nähtävissä ja humus on ympäristön kanssa yhdenmukainen, reunat loivia ja maapohja osin kivistä hiekkamaata.

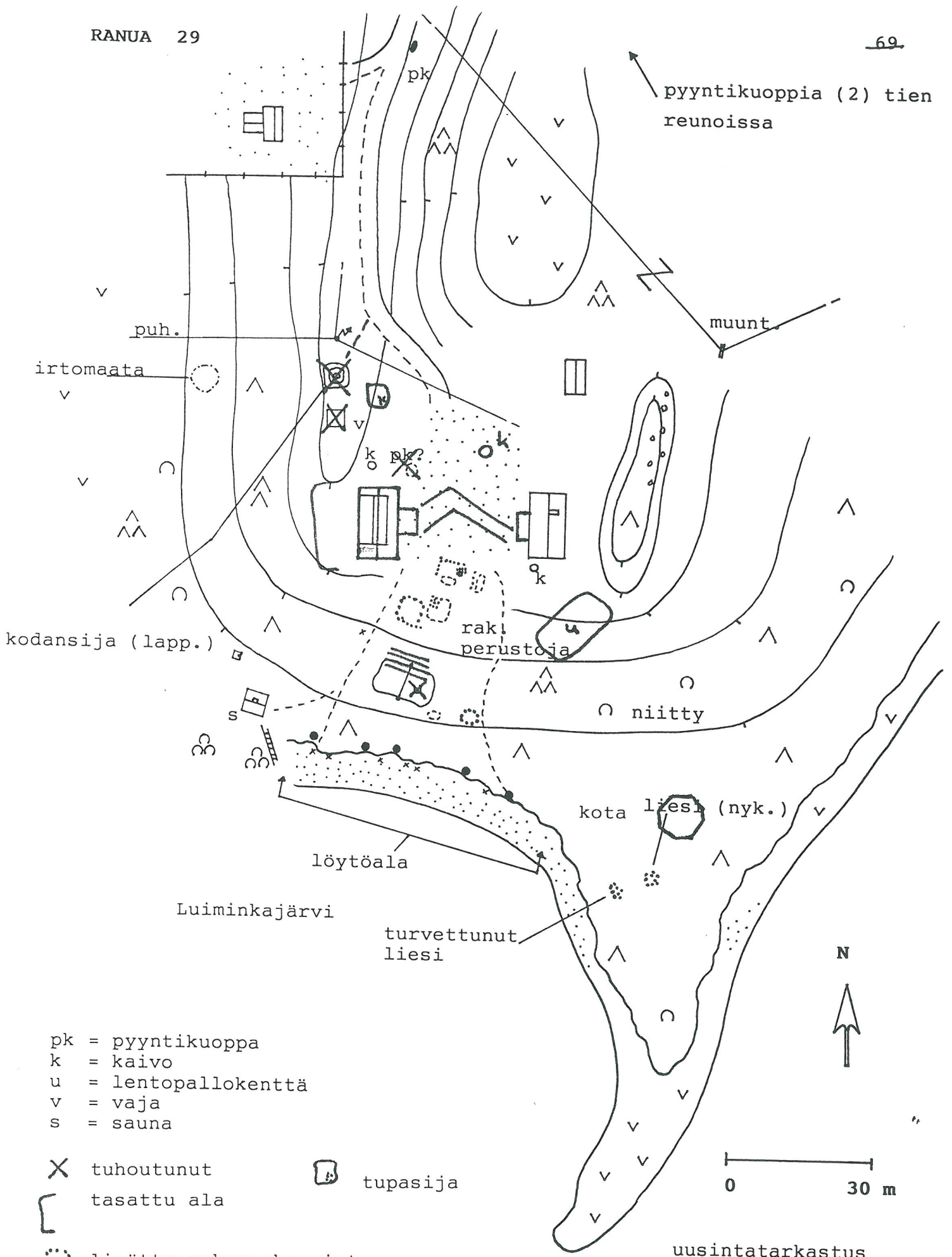
8. Ranua 111 Kuhajärvi Kirppakenttä

Kuoppa, II
PK. 3524 07 Kuha
x = 7311 08, y = 3487 72, z = n. 158

*maahdoll. ny.
1000014796*

Kuhan taajaman eteläpuolella, järviä yhdistävän joen itäpuolen kankaalla, on suon reunassa vaatimaton maatunut kuopanne (n. 1,5 x 1,0 x 0,4 m). Kysymyksessä ei ole pyyntikuoppa, mutta kuopan tarkoitusta ei voi tutkimatta määrittellä. Maatumisasteen perusteella se on liitetty tähän kokonaisuuteen.

LIIPIEET 5-17

- pk = pyyntikuoppa
- k = kaivo
- u = lentopallokenttä
- v = vaja
- s = sauna

- X tuhoutunut
- [tasattu ala
- tupasija

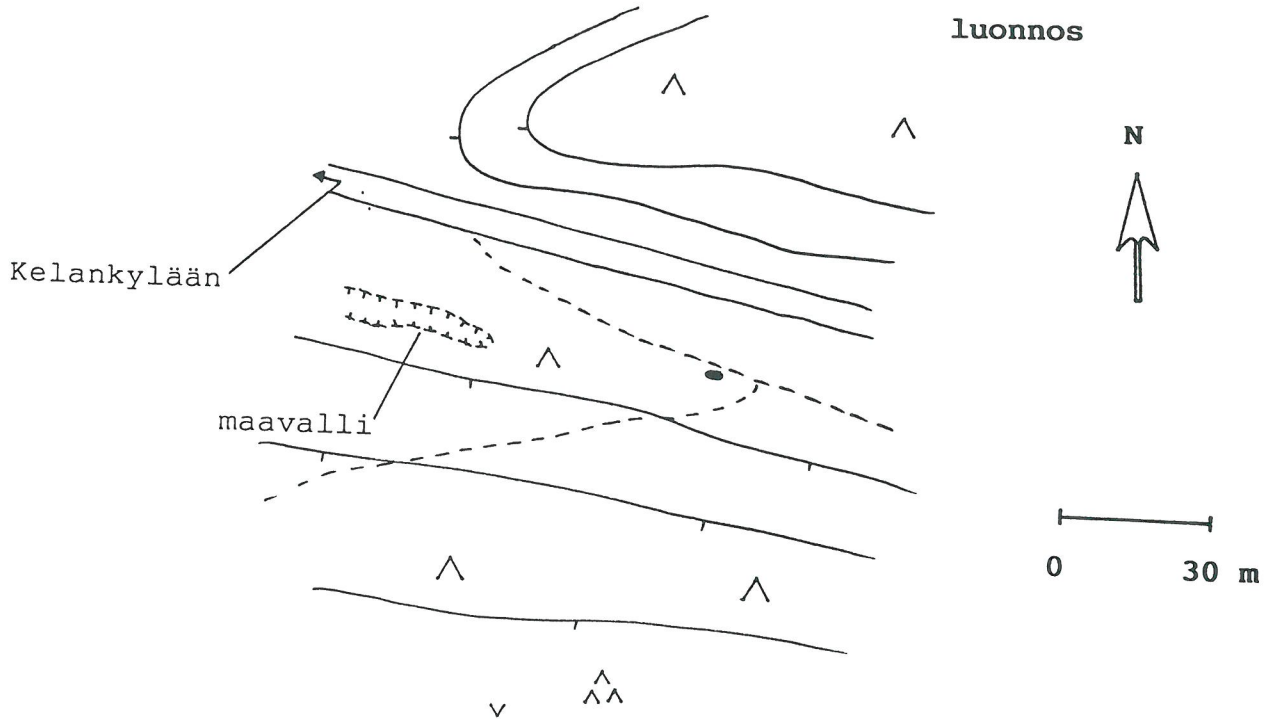
- lisätty rakennehavainto

- ≡ rinnepenkitys

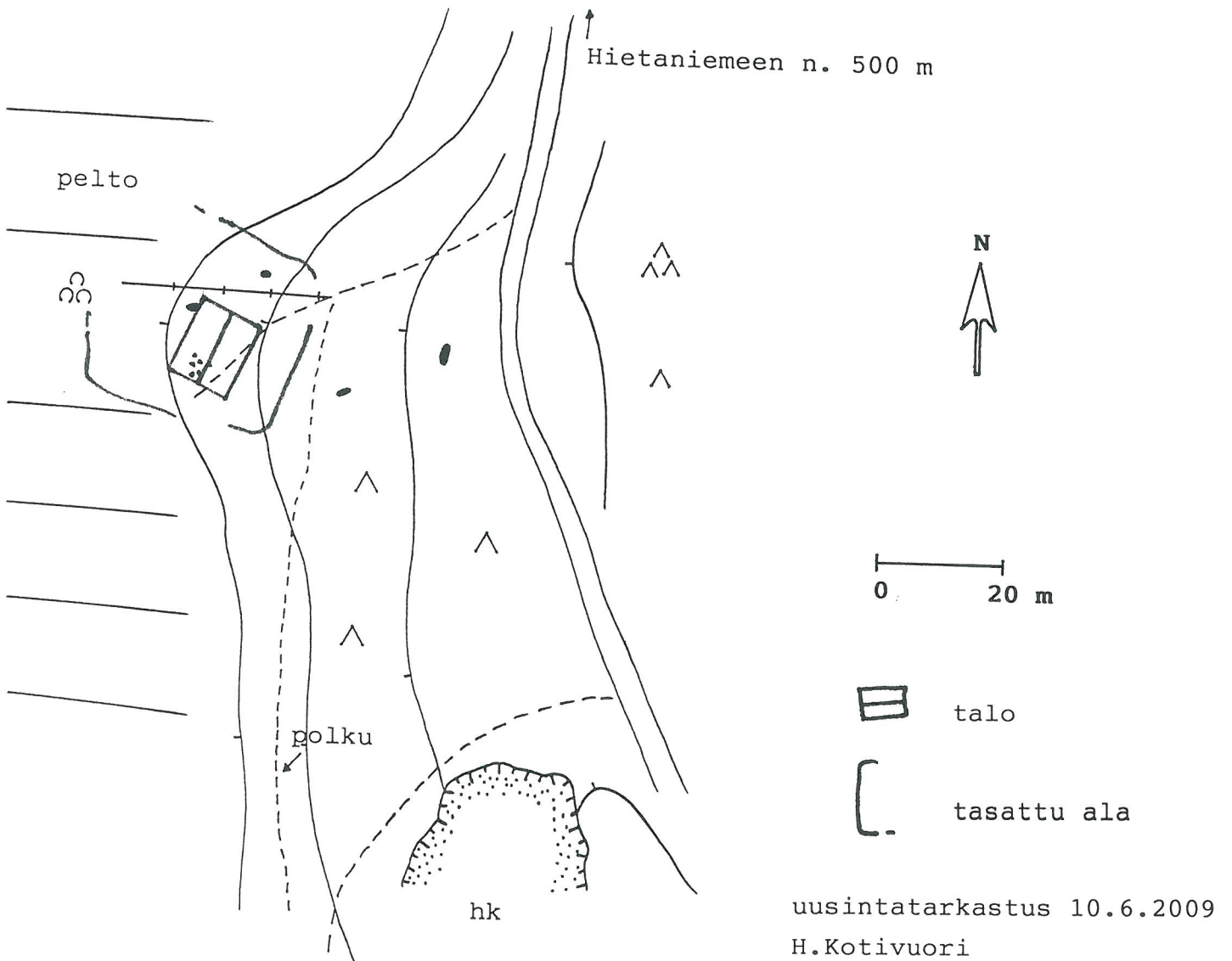
- ^ kiveys

uusintatarkastus
10.6.2009 H.Kotivuori

luonnos

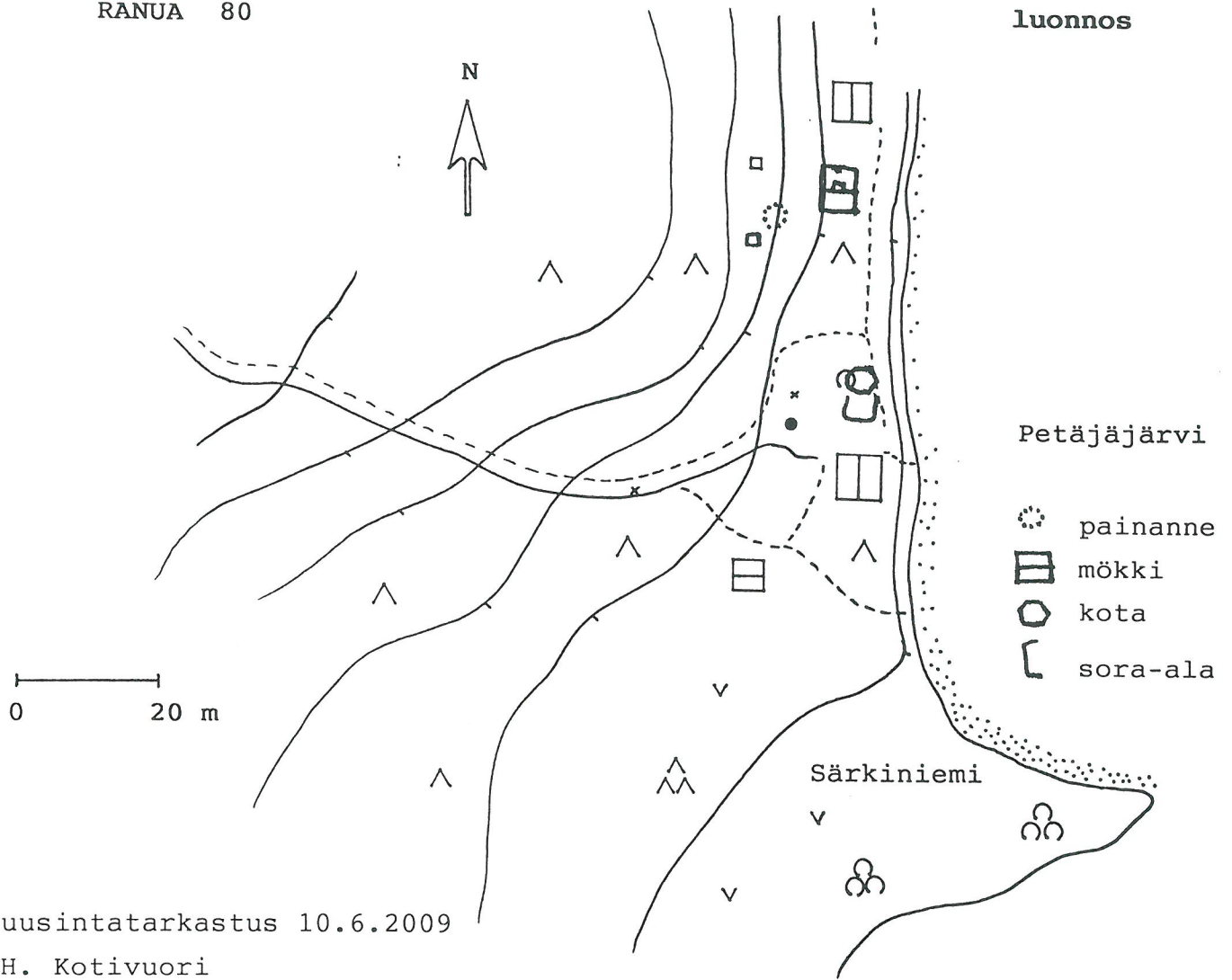

luonnos

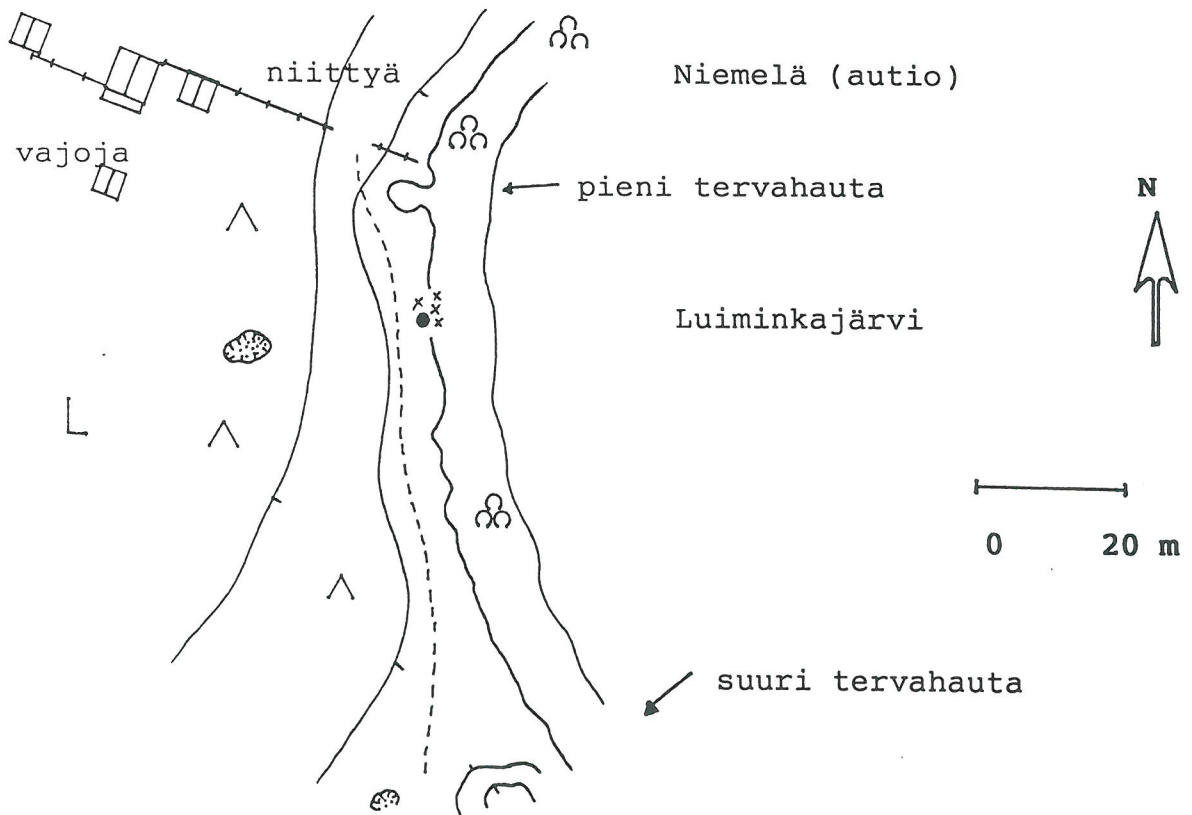
RANUA 80

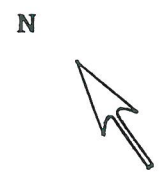
luonnos

RANUA 82

luonnos

- uusi tai uusittu rakennus
- kaivo
- sorastusala
- uusia löydöskohtia

0 20 m

ranta pensaik-
kona

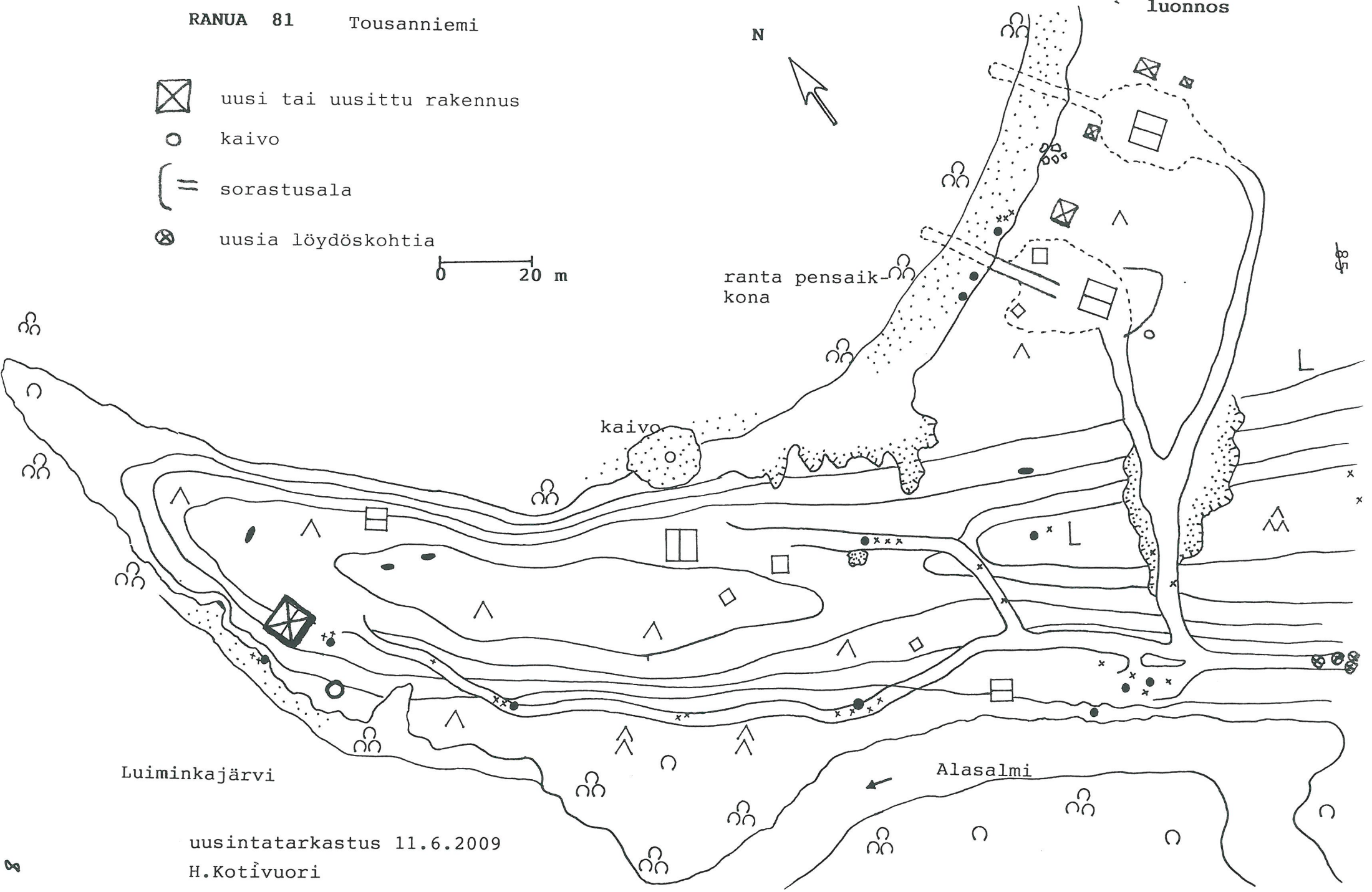
kaivo

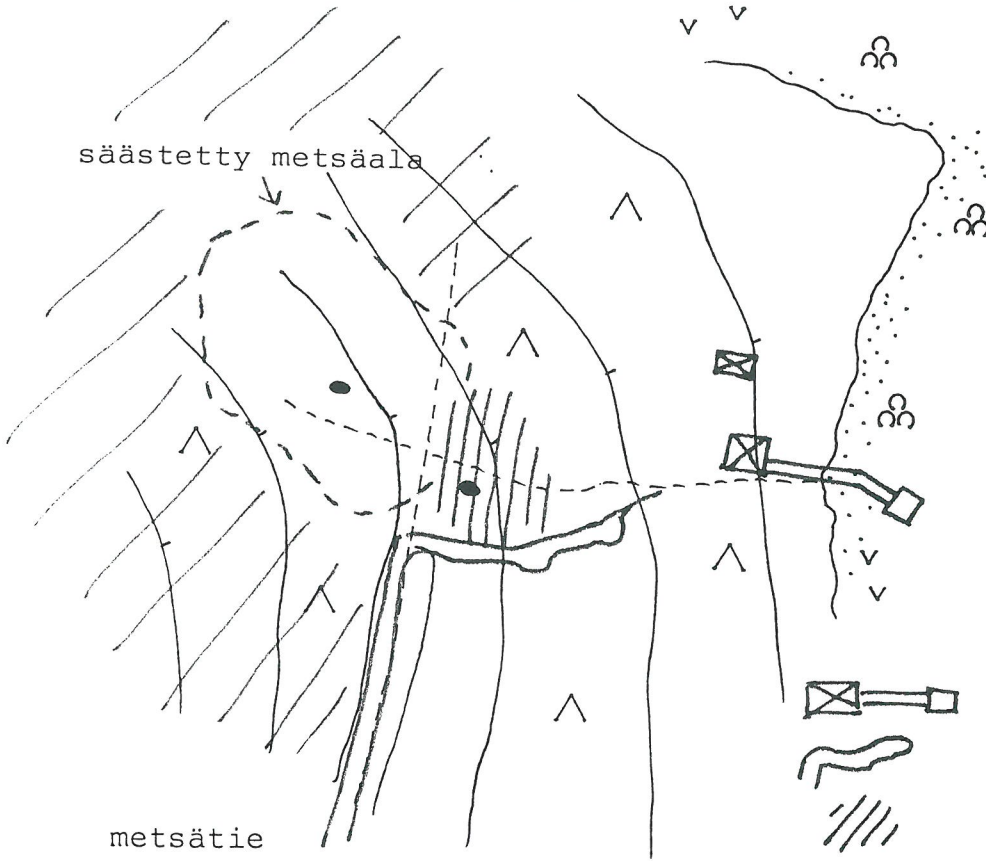
Luiminkajärvi

Alasalmi

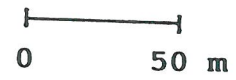
uusintatarkastus 11.6.2009

H.Kotivuori

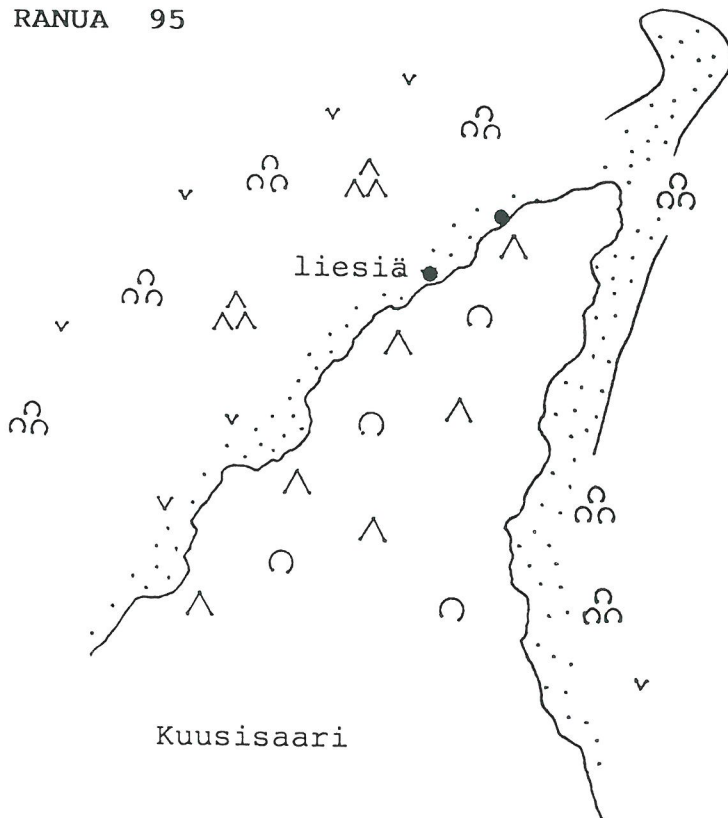

Luiminkajärvi

- uusi rakennus ja laituri
- uusi tieala
- uusi? metsaauraus

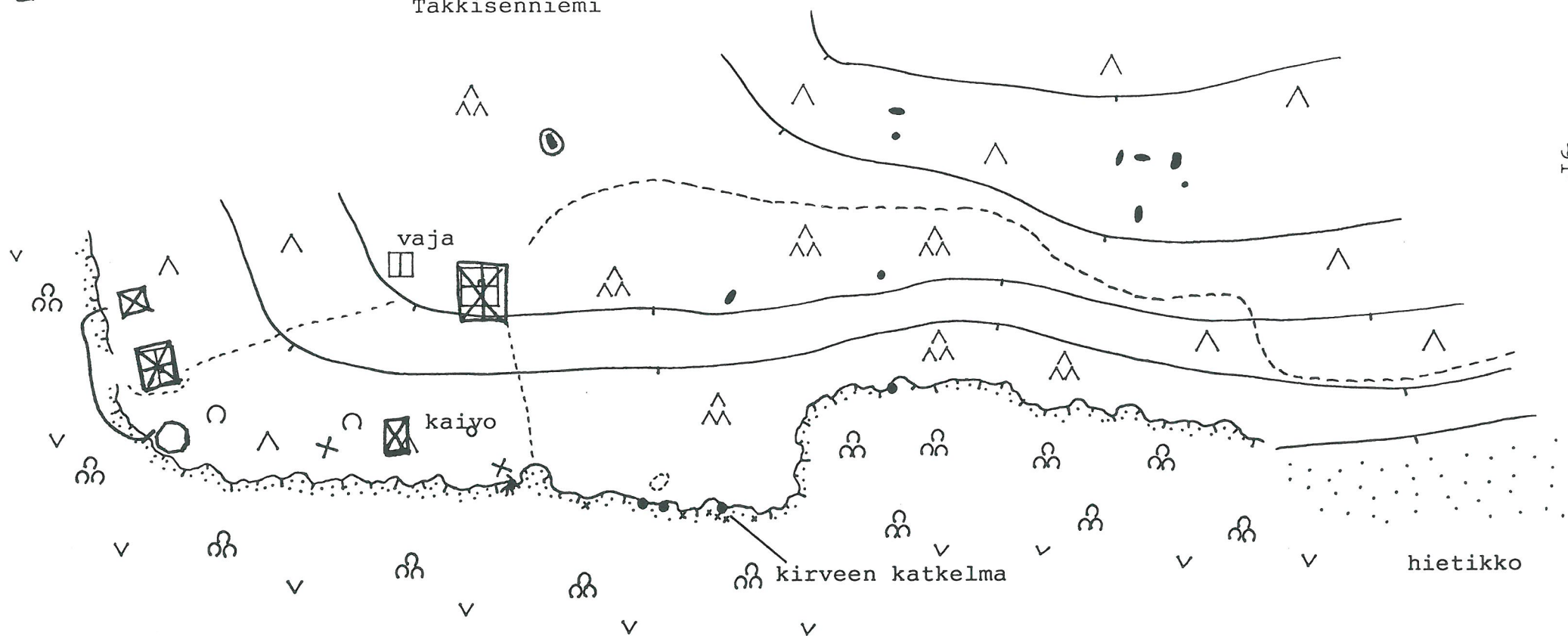
Kuusisaari

Luiminkajärvi

- uusi tai uusittu rakennus
- uusi kota
- löydetty pyyntikuoppa 10.6.2009
- maa-ainestäyttöö

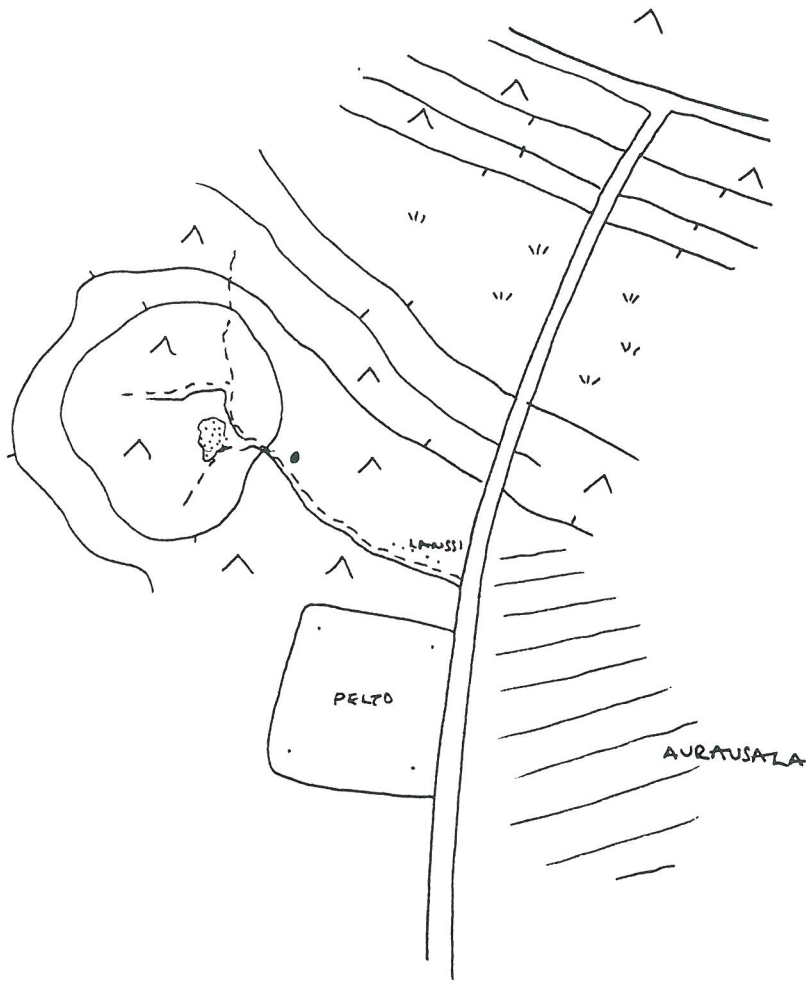
Takkisenniemi

94

Ranua 110

luonnos

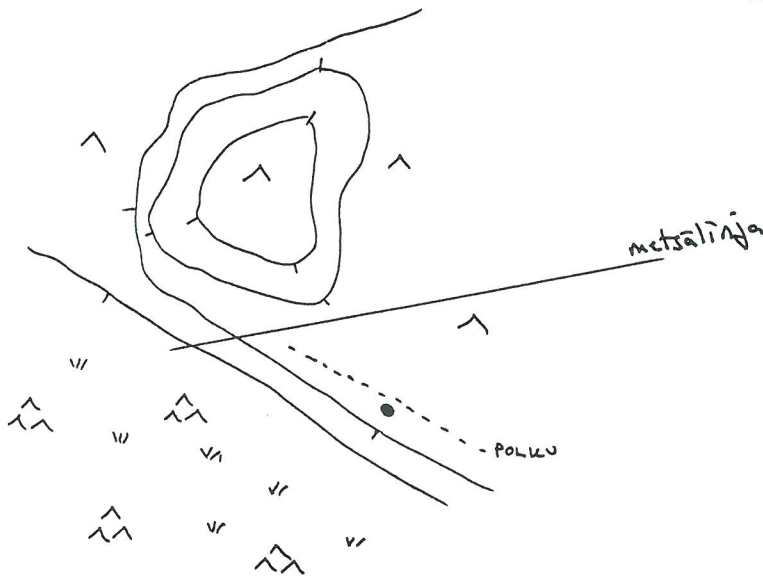
• PYYNTIKUOPPA
4x4x0,7 m

100 M

→ ISO KUUKASJÄRVI

Ranua 111

luonnos

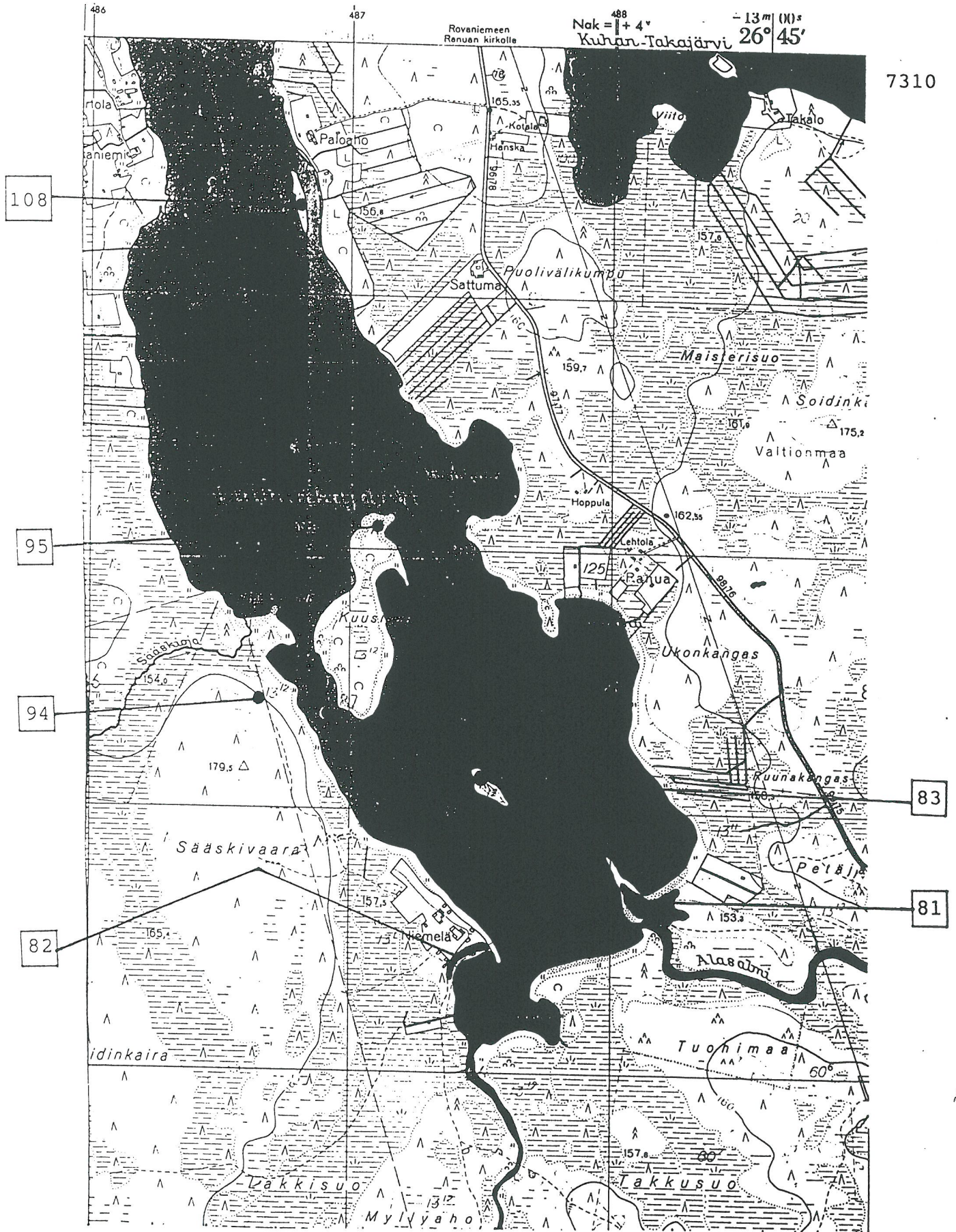

50 M

• KUOPPA
1,5x1,0x0,4

RANUA

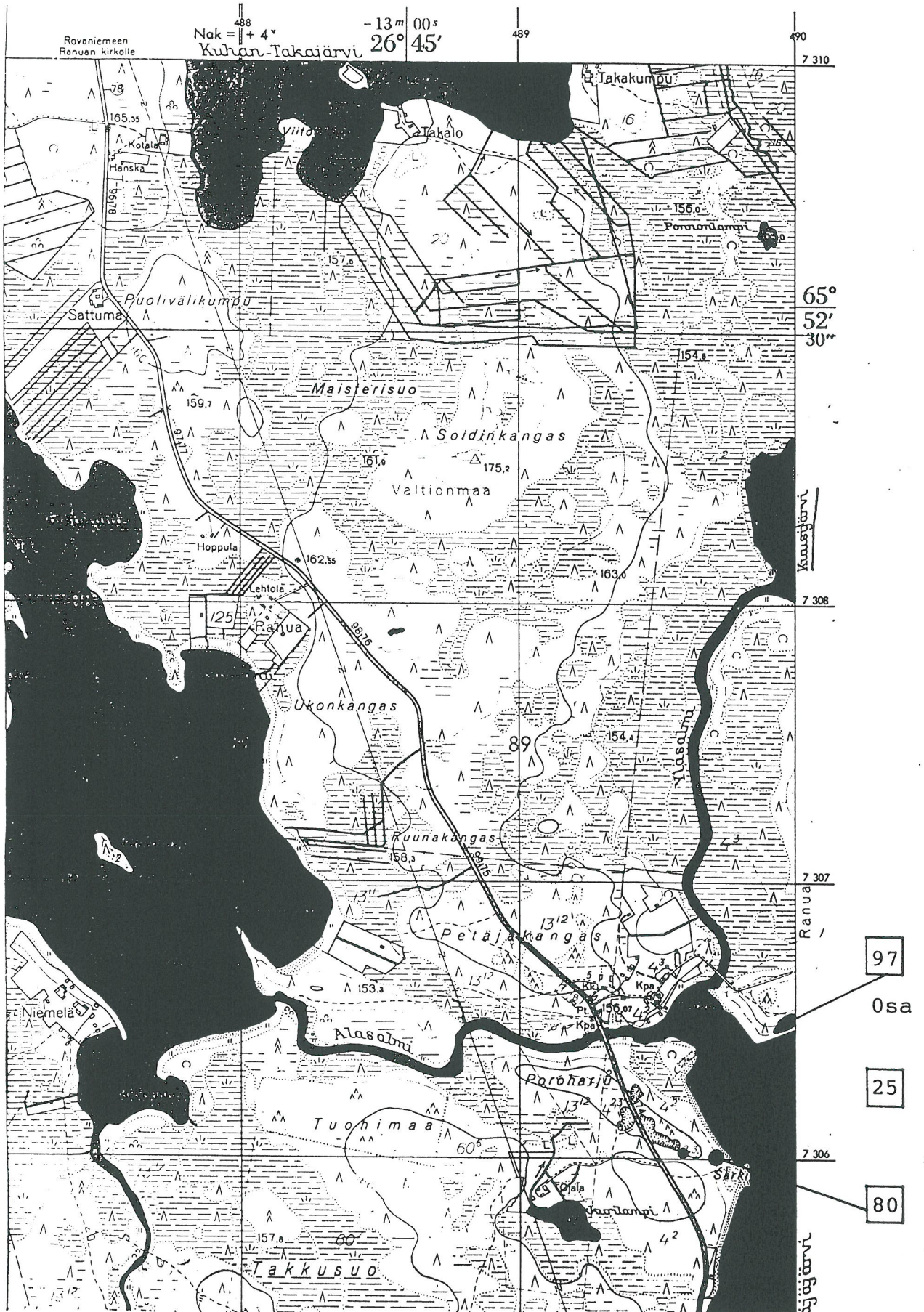
liite 2

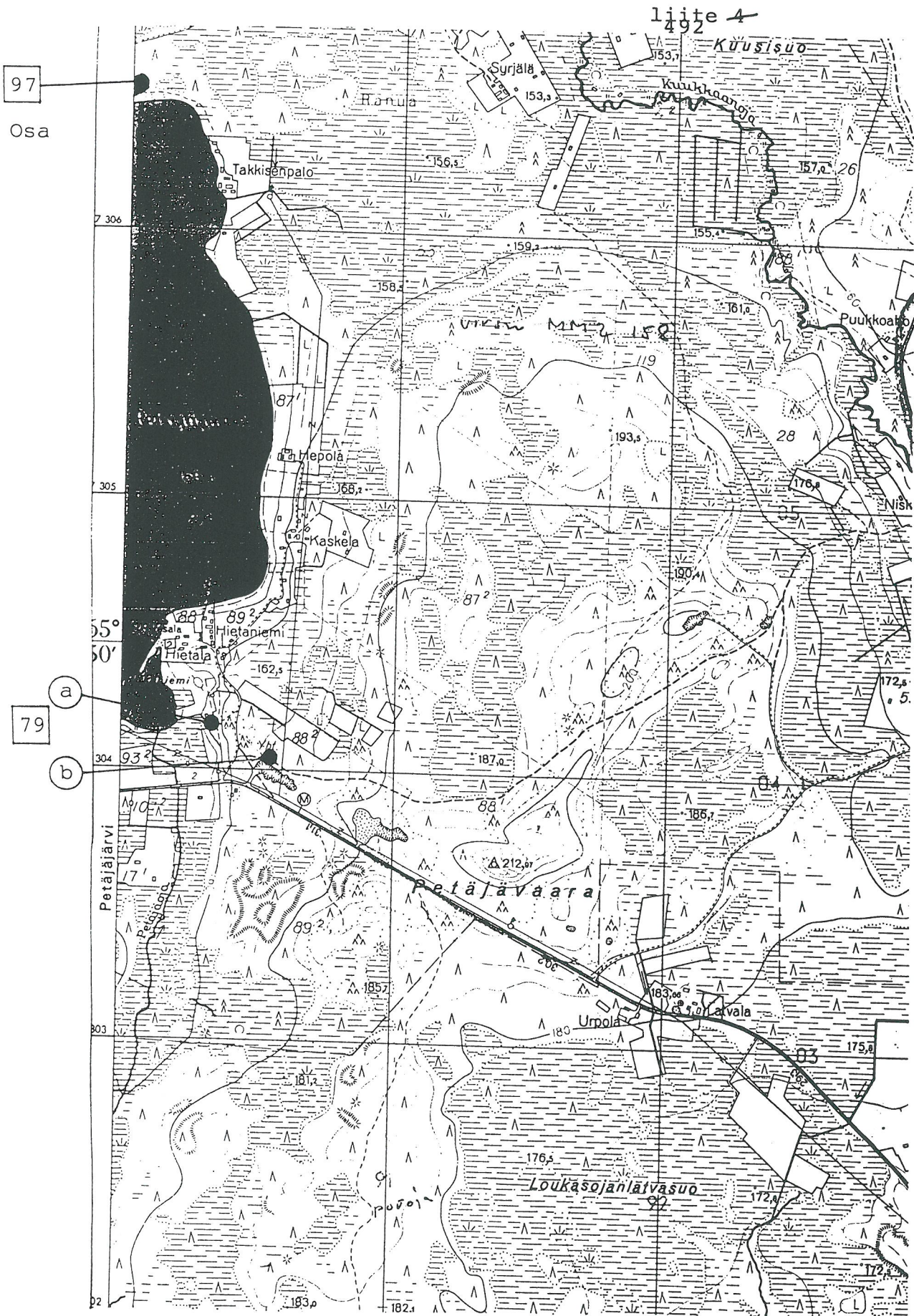
Peruskarttaote 3523 09 Luiminkajärvi, 1970, 1:20 000.

RANUA

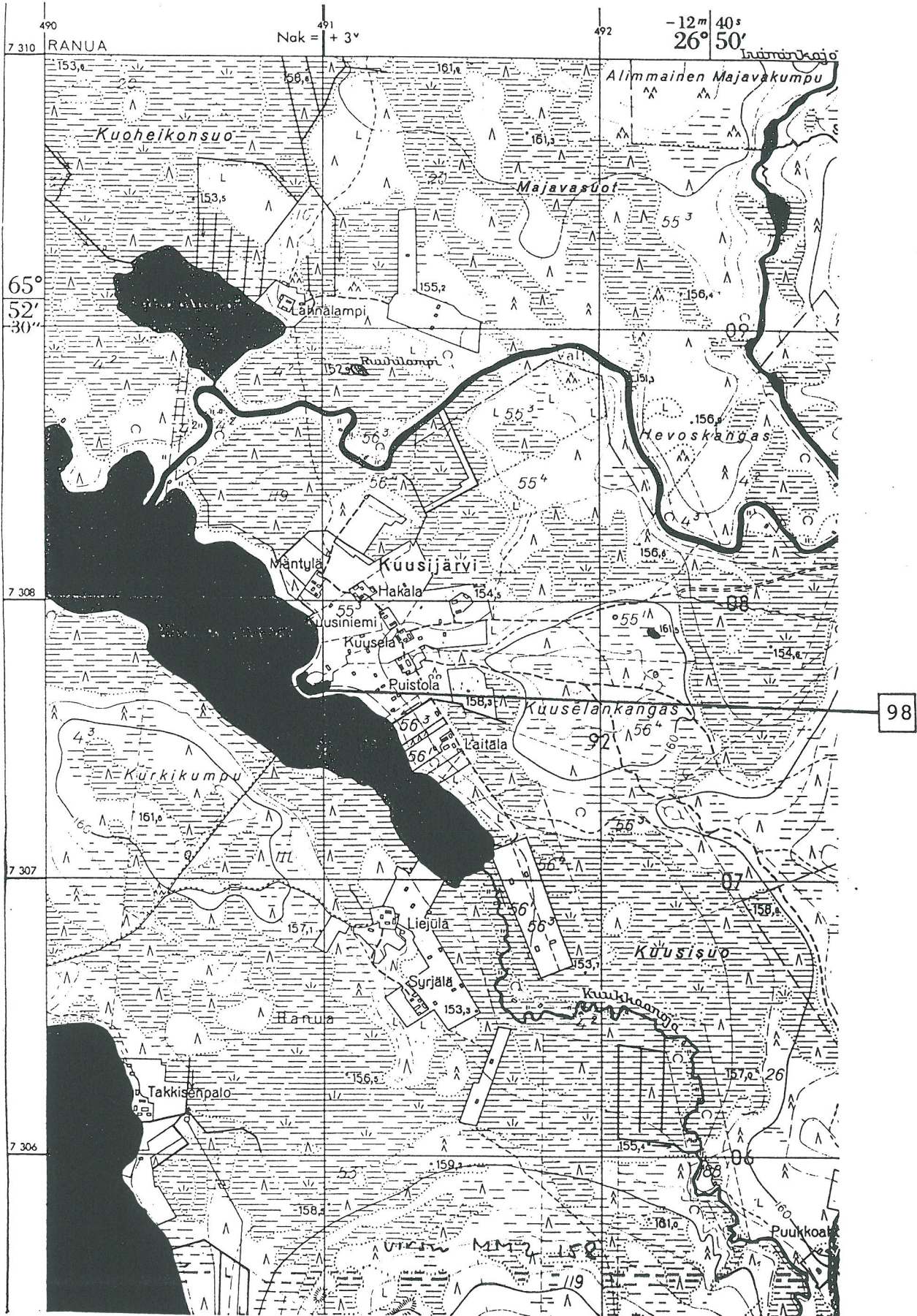
liite 3

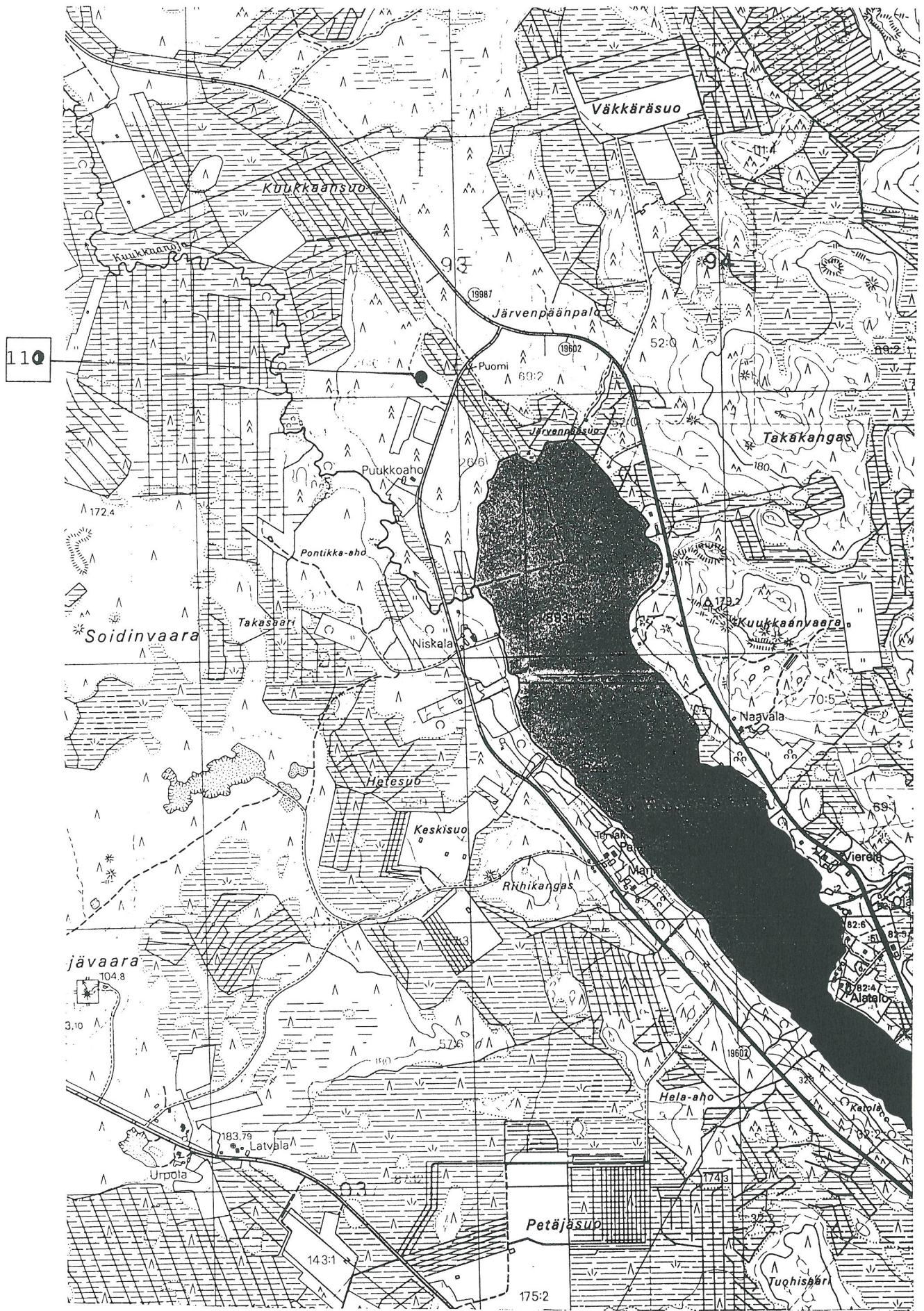
Peruskarttaote 3523 09 Luiminkajärvi, 1970, 1:20 000.

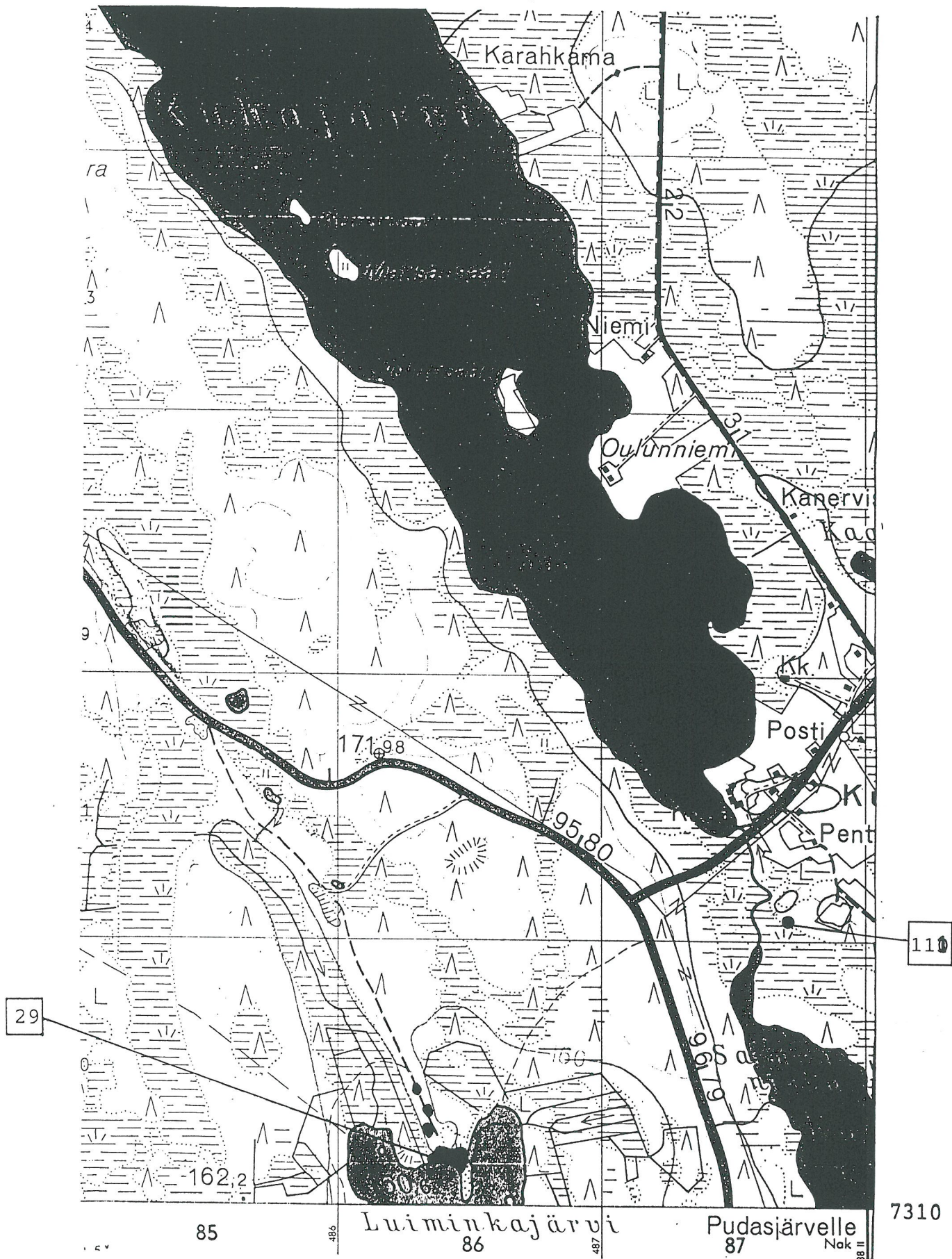
Peruskarttaote 3523 12 Kuukasjärvi, 1970, 1:20 000.

Peruskarttaote 3523 12 Kuukasjärvi, 1970, 1:20 000.

Peruskarttaote 3523 12 Kuukasjärvi (1993)

Peruskarttaote 3524 07 Kuha, 1964, 1:20 000.